

ภาคผนวก

ภาคผนวก

วิธีนั่งสมาธิและเดินจงกรม

หน้า ๓๙๕

รายชื่อหนังสือธรรมเทศนาของหลวงตา

หน้า ๓๙๘

- งานเขียน (๑๓ เล่ม)
- หนังสือที่ถอดเทปจากการแสดงธรรม (อย่างน้อย ๑๐๗ เล่ม)
- วิดีโอเทป (๑ ม้วน)
- หนังสือภาษาเยอรมัน (๒ เล่ม)
- หนังสือภาษาอังกฤษ (๑๑ เล่ม)
- หนังสือที่ถอดเทปจากการแสดงธรรม... เพื่ออุ้มชูชาติ อย่างน้อย (๒๑ เล่ม)

สถานพยาบาล

หน้า ๔๐๑

- ได้รับความช่วยเหลือจากหลวงตา
  - ประเทศไทย (๓๐ จังหวัด รวม ๑๐๗ แห่ง)
  - ประเทศลาว (๖ แขวง รวม ๖ แห่ง)

หน่วยงานราชการ และอื่นๆ

หน้า ๔๐๒

- ได้รับความช่วยเหลือจากหลวงตา (อย่างน้อย ๔๓ แห่ง)

วิธีนั่งสมาธิและเดินจงกรม

คัดย่อจากหนังสือ "ปฏิบัติทางพระอุดมคณธรรมฐาน สายท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต"
โดย ท่านอาจารย์พระมหาบัว ญาณสัมปันโน

การนั่งสมาธิ

๑. นั่งขัดสมาธิ ตามแบบพระพุทธรูป
เอาขาขวาทับขาซ้าย มือขวาทับมือซ้าย
วางมือทั้งสองไว้บนตัก

๒. ตั้งกายให้ตรง อย่าให้กม่นักงอ
อย่าให้เอียงซ้ายเอียงขวาจนผิดธรรมชาติ
ไม่กอดหรือเกร็งอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่ง
อันเป็นการบังคับกายให้ลำบาก ปล่อยวาง
อวัยวะทุกส่วนไว้ตามปกติธรรม

๓. ระลึก พุทโธ ธัมโม สังโฆ ๓ ครั้ง
อันเป็นองค์พระรัตนตรัยก่อน

๔. นึกคำบริกรรมภาวนา โดยกำหนด
เอาเพียงบทเดียวติดต่อกันไปด้วยความมี
สติ เช่น พุทโธ พุทโธ พุทโธ... เป็นต้น
ให้นึก พุทโธ พุทโธ พุทโธ... สืบเนื่อง
กันไปด้วยความมีสติและพยายามทำความเข้าใจ
รู้สึกตัวอยู่กับ พุทโธ พุทโธ พุทโธ... อย่า
ให้จิตเผลอตัวไปสู่อารมณ์อื่นระหว่างจิต
สติ กับคำบริกรรมมีความกลมกลืนกันได้
เพียงไร ยิ่งเป็นความมุ่งหมายของการ
ภาวนาเพียง นั้นผลคือความสงบเย็นใจจะ
พึงเกิดขึ้น

การเดินทางจงกรม

๑. ฟังกำหนดทางจงกรมที่ตนจะฟัง เดินสั้นหรือยาวเพียงไร ความยาว ๒๕-๓๐ ก้าวเป็นความเหมาะสมทั่วไป ฟังดูว่าเราจะเดินจากที่นี่ไปถึงที่นั่นหรือถึงที่โน่น

สำหรับทิศทางที่ท่านนิยมปฏิบัติมา มี ๓ ทิศ คือ ตรงตามแนวตะวันออก ตะวันตก ๑ ตามแนวตะวันออกเฉียงใต้ ๑ ตามแนวตะวันออกเฉียงเหนือ ๑ จากนั้น ตกแต่งทางจงกรมให้เรียบร้อยก่อนเดิน

๒. ผู้จะเดินกรุณาไปยืนที่ต้นทางจงกรม และฟังยกมือทั้งสองขึ้นประนมไว้เหนือระหว่างคิ้ว ระลึกคุณพระรัตนตรัย และระลึกถึงคุณของบิดามารดาอุปัชฌาย์ อาจารย์ตลอดท่านผู้เคยมีพระคุณแก่ตน

จบลงแล้วรำพึงถึงความมุ่งหมายแห่งความเพียรที่กำลังจะทำด้วยความตั้งใจเพื่อผลนั้นๆ เสร็จแล้วปล่อยมือลง

เอามือขวาทับมือซ้ายทาบก้นไว้ได้ สะดือตามแบบพุทธรำพึง เจริญพรหมวิหาร ๔ จบแล้วทอดตาลงเบื้องต่ำ ทำสังขาร

๓. ตั้งสติกำหนดจิตและธรรมที่เคยนำมาบริกรรมกำกับใจมี พุทโธ พุทโธ พุทโธ... เป็นต้น แล้วออกเดินจงกรมจากต้นทางถึงปลายทางจงกรมที่กำหนดไว้ เดินกลับไปกลับมาในท่าสังขาร มีสติอยู่กับบทธรรมหรือสิ่งที่พิจารณาโดยสม่ำเสมอ ไม่ส่งจิตไปอื่นจากงานที่กำลังทำอยู่ในเวลานั้น

๔. ขณะเดินจงกรม ฟังกำหนดสติกับคำบริกรรม พุทโธ พุทโธ พุทโธ... ให้กลมกลืนเป็นอันเดียวกัน ระวังความเพียรด้วยสติสัมปชัญญะ มีใจแน่วแน่ต่อธรรมที่บริกรรมให้จิตรู้อยู่กับ พุทโธ พุทโธ พุทโธ... ทุกระยะที่ก้าวเดินไปและถอยกลับมา

ข้อพึงสำรวม

- การเดินไม่พึงเดินไกวแขน
- ไม่เอามือขัดหลังหรือกอดอก
- ไม่เดินมองโน้นมองนี่ อันเป็นท่าไม่สำรวม

รายชื่อหนังสือธรรมเทศนา

โดย หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน

งานเขียน (๑๓ เล่ม)

คำถาม-คำตอบ(เล่มเล็ก)

คำถาม-คำตอบปัญหาธรรม

ธรรมคู่แข่งขัน (ปี ๒๕๐๑)

ธรรมสามัคคี

ธรรมะในลิขิต

ปฏิปาฬพระอุคคกรรมฐานสายท่าน

พระอาจารย์มั่นฯ (ปี ๒๕๑๕)

ประวัติท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทัตตะเถระ

(ปี ๒๕๑๔)

ประวัติหลวงปู่ขาว อนาลโย

ปัญญาอบรมสมาธิ

เพื่อใจที่ได้ทุกข์

เมตตาธรรม

แวนสองธรรม

อันชนกชนนี้รักเจ้า เทียมเท่าชีวิตก็ว่าได้

(ปี ๒๕๑๐)

หนังสือที่ถอดเทปจากการแสดงธรรม (๑๐๗ เล่ม)

ก้าวเดินตามหลักศาสนธรรม

กิเลสไม่เหนือธรรม

แก่นธรรม

ขอภัย คำที่มีคุณค่า

เขินใจขึ้นสูธรรม

เข็มทิศทางเดิน

เข้าสู่แดนนิพพาน

เข้าสู่แดนอวกาศของจิตของธรรม

ความเกิดคือกองเพลิง

ความพิสดารของจิตตภาวนา

ความรักเสมอต้นไม่มี

ความลึกลับซับซ้อนของจิตวิญญาณ

ความสำคัญแห่ง "จิต"

จิตตภาวนาเป็นหนทางแห่งความสงบ

จิตตภาวนาหนทางติดตามภพชาติ

จิตพระอรหันต์

จิตมุ่งสู่ความหลุดพ้น

จิตสันติ

ชัยชนะเป็นของเรา แม้วาระสุดท้าย

ชี้ทางดับทุกข์

ดับไฟในใจกันเถิด

ตามรอยพระบาท

ทางของศาสดาและสาวก

ทางเดินเพื่อความหลุดพ้น

ทางพ้นทุกข์

ทางรมเย็น

ท่านอาจารย์พระมหาบัวในกรุงลอนดอน

ที่ฟังทางใจ

ที่สุดของจิต

ที่สุดแห่งทุกข์

ธรรมชุดเตรียมพร้อม

ธรรมเตือนใจ

ธรรมทายาท-อริชชาวมดฺวัช-ธรรมแท้

ธรรมแท้ปรากฏที่ใจ

ธรรมบูชา

ธรรมรัฐแท้...ต้องเป็นเช่นนี้

ธรรมสมบัติ

ธรรมสู่ใจ

ธรรมอุโฆษ

ธรรมะชาวบาน

ธรรมาวุธ

นิพพาน คือ นิพพาน

นิพพาน มิใช่อดีต มิใช่อนาคต
ปลุกใจให้ตื่น
ผู้บูชาตถาคต
ผู้มีวิสาสนา
แผนธรรม
ฝึกจิตรักษาใจ
พระธรรมเทศนาฯ
พัฒนาใจ
พุทธรักษา
พุทธโรหาย
พูดเสียบ้างไม่ใช่คุย
เพชรน้ำหนึ่ง
ฟังธรรม ปฏิบัติธรรม
มรดกล้ำค่าของชาวพุทธ
มรดกผลนิพพานหาหายอยู่ตลอดเวลา
มหาวิทยาลัยสงฆ์
รวมเล่ม (ในลอนดอน, สามัคคี, คู่แข่งขัน,
ธรรมะในลิขิต)
รากแก้วของศาสนา
เรียงลำดับอริยมุมิ
เราก็บจิต
โลกธาตุธรรมได้
โลกวิภูฏะ ๓
วันเกิด วันตาย
วาระสุดท้าย
วิธีปฏิบัติธรรมเบื้องต้น
แวนดวงใจ
ศาสนธรรมปลุกคนให้ตื่น
ศาสนาเป็นตัวอย่างของโลก
ศาสนาอยู่ที่ไหน
สตินายคัมภาน
สมถธรรม-วิปัสสนาธรรม
สังวรธรรม

สายทางวิภูฏาน
แสงวงโลก แสงวงธรรม
หลวงตาสอนเด็ก
หลักการดำเนินเพื่อมรรคเพื่อผล
หลักของใจ
หลักของพระศาสนา
หลักธรรมคือหลักใจ
หลักธรรมหลักความจริง
หลักนียานิกธรรม
หลักมัชฌิมาสายทางรมเย็น ๑,๒,๓
หวังใยหมูกณะ
หัวใจดวงเสาะแสงวงหา
ทางทุกขด้วยธรรม
เหตุผลเหนือชีวิต
อนุปุพพิทถา
อมตธรรม
อยู่แบบมีที่พึ่ง
อริยสังขจร้อย่างนี้
ออกจากหัวใจหลวงตา
อะไรจะจริงยิ่งกว่าธรรม
อำนาจแห่งความดี
เอาศีลธรรมคืนมา
พ่อแม่ ครู อาจารย์
บุชาธรรม
โรงงานใหญ่ของหลวงตา
ดูใจตัวเอง
เมตตาธรรม
ฝากมรดก
ทางเดินของเศรษฐี
จงกลัวบาป
ทาน
หยดน้ำบนใบบัว ฉบับประชาชน
หยดน้ำบนใบบัว ฉบับนักเรียน

วิถีโอเทป (๑ ม้วน)

ชีวิตในวัดป่าบ้านตาด

รายชื่อหนังสือ...ภาษาเยอรมัน (๒ เล่ม)

1999 Ein Leben innerer Werte: Ein umfassender Leitfadens zur buddhistischen Praxis

(so far Extracts)

1999 Patipada: Die Praxis des Ehrenwerten Lehrmeisters Acharn Mun (so far

รายชื่อหนังสือ...ภาษาอังกฤษ (๑๑ เล่ม)

... Wisdom Develops Samadhi

1974 The Dhamma Teaching of Acariya Maha Boowa in London

1976 Forest Dhamma : A Selection of Talks on Buddhist Practice

1980 Amata Dhamma (6 talks on Dhamma)

1982 The Venerable Phra Acharn Mun Bhuridatta Thera (Meditation Master)

1987 Straight from the Heart (13 talks on the Practice of Meditation)

1988 Things as They are : A Collection of Talks on the Training of the Mind (13 talks)

1992 To the Last Breath & by Acharn Kor Khao Suan Luang: "Direction of Insight"

1994 Kammadthana (The Basis of Practice)

1997 Patipada or the Mode of Practice of Venerable Acharn Mun

1998 A Life of Inner Quality : A Comprehensive Guide to Buddhist Practice (10 talks)

รายชื่อหนังสือที่ถอดเทปจากการแสดงธรรม...เพื่ออุ้มชูชาติ (อย่างน้อย ๒๑ เล่ม)

คำขาดของหลวงตาบัวเกี่ยวกับผ้าป่า

๔๕๐๐๐ กอง

ช่วยชาติกับหลวงตาบัว

ทองคำขาดคลังหลวง

ทำไมหลวงตาบัวต้องออกจากป่ามาช่วยชาติ

ธรรม คำแผ่นดิน

ธรรมสามัคคีนี้เพื่อชาติ

พระไตรปิฎกใน-พระไตรปิฎกนอก

พระอรหันต์ไม่สูญสูญสิ้นจากโลก

พระอรหันต์แห่งประวัติศาสตร์

มรรควิธีของหลวงตา...

ถ้าวาทาจรอดเศรษฐกิจไทย

มหาทานมหากุศล

รักชาติไทย ส่งเสริมสินค้าไทย

สายบุญสายกรรมคนไทย...

เคยร่วมสร้างไว้ในกาลก่อน

หลักทรัพย์อุดหนุนปลาย...หลักใจ

แก้ไขเหตุ...สยามประเทศยั่งยืน

ญาณสัมปັນโนนุชา

เมตตาธรรมคำจูนหนุนชาติไทย

อุบายวิธีกสิณกินสมบัติในคลังหลวง

รวมพลังพิทักษ์คลังหลวง

ถาจะล้ม "คนทั้งแผ่นดิน"

คลังหลวง คือหัวใจของชาติ

งานของหลวงตา

๗๗

สถานพยาบาล

สถานพยาบาลที่ได้รับความอนุเคราะห์ด้านการแพทย์และเครื่องอุปโภคบริโภค
จาก หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน (๑๕๕ แห่ง)

ประเทศไทย (๓๐ จังหวัด)	ประกอบด้วยโรงพยาบาล ๑๔๔ แห่ง สถานีอนามัย ๖ แห่ง สอนง.สาธารณสุขอำเภอ ๑ แห่ง สอนง.สาธารณสุขจังหวัด ๓ แห่ง ศูนย์ทางการแพทย์ ๑ แห่ง
อุดรธานี (๒๖ แห่ง)	: สาธารณสุขจังหวัด, ร.พ.ศูนย์อุดรธานี, ค่ายประจักษ์ศิลปาคม, หอนงแสง, หอนงวีวซอ, กุดจับ, สรางคอม, เพ็ญ, นาเยุง, นำโสมน, บานดุง, ทุ่งฝน, ไชยวาน, หอนงหาน, ศรีธาตุ, ว่างสามหมอ, กอนงบม ๒๓, กุมภวาปี, โนนสะอาด, พิบูลย์รักษ์, บานผือ, หวยเก็ง, สถานีอนามัยบานตาด, สถานีอนามัยบานหอนงหมื่นทาว, สถานีอนามัยโนนสำราญ, สถานีอนามัยกุดดอกคำ
สกลนคร (๑๗ แห่ง)	: สาธารณสุขจังหวัด, ร.พ.สว่างแดนดิน, บานมวง, คำตากลา, วาริชภูมิ, กุดบาก, พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร, เจริญศิลป์, สองดาว, ค่ายกฤษณ์สีวะรา, โพนนาแก้ว, นิคมน้ำออน, อากาศอานวย, พังโคน, วานรนิวาส, โคกศรีสุพรรณ, เต่างอย
หนองคาย (๑๔ แห่ง)	: ร.พ.หนองคาย, พงเจริญ, บึงกาฬ, ปากคาด, โพนพิสัย, บึงโขงหลง, สมเด็จพระยุพราชทาบอ, เขากู, ศรีเชียงใหม่, บุงคลา, สังคม, สาธารณสุข อ.บึงโขงหลง, ศรีวิไล, ไซพิสัย
นครพนม (๑๐ แห่ง)	: ร.พ.นครพนม, บานแพง, นาหวา, ศรีสงคราม, นาทม, เรณูนคร, โพนสวรรค์, ทาอุเทน, สถานีอนามัยสามผง, สถานีอนามัยบานกกบก
ขอนแก่น (๗ แห่ง)	: ร.พ.พล, แวงนอย, แวงใหญ่, บานฝ่าง, เขาสวนกวาง, สีชมพู, ภูผามาน
หนองบัวลำภู (๖ แห่ง)	: สาธารณสุขจังหวัด, ร.พ.หนองบัวลำภู, โนนสัง, ศรีบุญเรือง, นากลา, สุวรรณคูหา
เลย (๗ แห่ง)	: ร.พ.วังสะพุง, ภูหลวง, นาหว, ภูเรือ, ดานชาย, ทาลี, ปากชม
กาฬสินธุ์ (๑๒ แห่ง)	: ร.พ.นามน, คำม่วง, หอนงกุงศรี, ทาคันโท, ยางตลาด, สหสัมพันธ์, สมเด็จ, ร่องคำ, ห้วยเม็ก, ห้วยผึ้ง, กมลาไสย, สมเด็จฯ กุฉินารายณ์
มุกดาหาร (๖ แห่ง)	: ร.พ.มุกดาหาร, ดงหลวง, หอนงสูง, คำชะอี, ดอนตาล, หวานใหญ่
มหาสารคาม (๔ แห่ง)	: ร.พ.กันทรวิชัย, วาปีปทุม, นาคุณ, พยัคฆภูมิพิสัย
เพชรบูรณ์ (๓ แห่ง)	: ร.พ.หล่มสัก, นำนาหว, เขาคอ
ชัยภูมิ (๘ แห่ง)	: ร.พ.เกษตรสมบูรณ์, ชัยภูมิ, คอนสาร, คอนสวรรค์, หอนงบัวระเหว, บานแทน, ักคีชุมพล, เทพสถิต
พิจิตร (๒ แห่ง)	: ร.พ.พิจิตร, โพธิ์ประทับช้าง
ศรีสะเกษ (๒ แห่ง)	: ร.พ.ศรีรัตนะ, ยางชุมนอย
นครราชสีมา (๒ แห่ง)	: ร.พ.คูบุรี, พิมาย
บุรีรัมย์ (๑ แห่ง)	: ร.พ.บานกรวด
สุรินทร์ (๑ แห่ง)	: ร.พ.สนม
ร้อยเอ็ด (๓ แห่ง)	: ร.พ.เมยวดี, โพนทราย, รัชชบุรี
ยโสธร (๑ แห่ง)	: ร.พ.คำเขื่อนแก้ว
เขียงราย (๑ แห่ง)	: ร.พ.เวียงแก่น
น่าน (๑ แห่ง)	: ร.พ.น่าน
อุดรดิตต์ (๒ แห่ง)	: ร.พ.อุดรดิตต์, ฟากทา
อุบลราชธานี (๓ แห่ง)	: ร.พ.เขมราชู, โขงเจียม, บุนนทริก
สุราษฎร์ธานี (๒ แห่ง)	: ร.พ.ไชยา, พุนพิน
นราธิวาส (๑ แห่ง)	: ร.พ.นราธิวาสราชนครินทร์
พังงา (๑ แห่ง)	: ร.พ.เกาะยาว
กระบี่ (๑ แห่ง)	: ร.พ.ปลายพระยา
ฉะเชิงเทรา (๑ แห่ง)	: ร.พ.พนมสารคาม
นนทบุรี (๑ แห่ง)	: ศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ
ประเทศลาว (๖ แขวง)	: ร.พ.เวียงจันทน์, คำมวน, บริก้าไชย, สวรรณเขต, พงสลี, ปากซัน

หน่วยงานราชการ และอื่นๆ

หน่วยงานที่ได้รับความอนุเคราะห์จากหลวงตา (อย่างน้อย ๔๓ แห่ง)

- อุดรธานี (๒๔ แห่ง) : ตชด.ค่ายเสนีย์รัตนยุทธ, ตำรวจทางหลวงจังหวัด, ตำรวจภูธร อ.เมืองอุดรธานี, สถานีตำรวจภูธร อ.กุมภวาปี, ตำรวจสันติบาล จังหวัด, เรือรบจากกลางจังหวัด, รพช. จังหวัด, สถานีรถไฟจังหวัด, สถานสงเคราะห์เด็กหญิงภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, ศูนย์สงเคราะห์บุคคลปัญญาอ่อนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, บ้านเด็กแสงตะวัน, ศูนย์เลี้ยงเด็ก อ.โนนสะอาด, โรงเรียนบ้านตาด, โรงเรียนอุดรธรรมานุสรณ์, โรงเรียนสตรีราชินูทิศ, โรงเรียนหนองแสงวิทยา, โรงเรียนบ้านดงเมือง, โรงเรียนบ้านหนองตุ, โรงเรียนคาย ประจักษ์ศิลปาคม, โรงเรียนโนนสะอาดพิทยาสรรค์, โรงเรียนบ้านถอน, โรงเรียนบ้านเสาเสาคักชี, โรงเรียนบ้านหาดสภาพร อ.โนนสะอาด, โรงเรียนหนองตุม
- กรุงเทพมหานคร (๓ แห่ง) : ทัณฑสถานหญิงกรมราชทัณฑ์, บ้านเลี้ยงสุนัขถนนพุทธมณฑล ๓, สวนสัตว์ดุสิต
- เพชรบูรณ์ (๓ แห่ง) : สถานีตำรวจภูธร อ.น้ำหนาว, อุทยานแห่งชาติน้ำหนาว (หน่วยสนามทราย), ป้อมตำรวจหน่วยสนามทราย
- นนทบุรี (๒ แห่ง) : บ้านสงเคราะห์เด็กปากเกร็ด, บ้านสงเคราะห์สัตว์พิการ
- สกลนคร (๒ แห่ง) : สถานีตำรวจภูธรกิ่ง อ.ภูพาน
- อุดรดิตถ์ (๓ แห่ง) : โรงเรียนปากท่าวิทยา, โรงเรียนบ้านนาหน้า, โรงเรียนวัดบ้านปากไพร
- หนองบัวลำภู (๑ แห่ง) : เรือรบจากกลางจังหวัด
- ลำปาง (๑ แห่ง) : ศูนย์พัฒนาสมรรถภาพคนตาบอด
- กาญจนบุรี (๑ แห่ง) : มูลนิธิวัดป่าหลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน
- ขอนแก่น (๑ แห่ง) : อุทยานแห่งชาติภูเวียง
- นครราชสีมา (๑ แห่ง) : อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
- หนองคาย (๑ แห่ง) : สถานีเรือรัตนวาปี

ฯลฯ

หนังสือ "หยดน้ำบนใบบัว" นี้สำเร็จลงได้จากความสามัคคี
ร่วมน้ำใจจากทั้งบรรพชิตและฆราวาสจำนวนไม่น้อย
ความพร้อมเพรียงดังกล่าวเกิดขึ้นได้ด้วยทุกท่านล้วนมีความเคารพบูชาต่อ
องค์หลวงตา อีกทั้งปรารถนาตรงกันว่า ขอให้หนังสือนี้เป็นประโยชน์
อย่างกว้างขวางที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อเยาวชนคนไทยทั่วประเทศ
เพื่อให้มีหลักใจ มีศีลธรรมความประพฤติที่ถูกต้องดีงามตามทำนองคลอง
ธรรม สมความตั้งใจของหลวงตาที่ลิขิตไว้ในหนังสือธรรมะทุกเล่มว่า

**“...หลวงตาไม่ต้องการอะไรยิ่งกว่าใจที่เป็นสมบัติอันค่ากว่า-
สมบัติใดๆในโลก...”**

โอกาสนี้กระทรวงศึกษาธิการขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง
ที่ได้สละเวลา กำลังกาย กำลังใจ กำลังทรัพย์ จนหนังสือนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี
ขอคุณพระศรีรัตนตรัย และเมตตาธรรม บารมีธรรมของหลวงตา ได้โปรด
ดลบันดาลให้คณะผู้จัดทำ ผู้เกี่ยวข้องทุกๆ ท่าน ตลอดจนท่านผู้อ่าน ประสบ
แต่ความสุขความเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย ปรารถนาสิ่งใดที่ถูกต้องดีงาม ขอให้
สมความมุ่งมาดปรารถนาทุกประการเทอญ